

महाराष्ट्र शासन,
शासन निर्णय पुरक / शुध्दीपत्रक क्रमांक-बाविआ- २००५/प्र.क्र.३९०/वित्त-४
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :- ५ जानेवारी, २००६.

- बाधा:- १. शासन निर्णय,ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक बाविआ-२००५/
प्र.क्र.३९०/वित्त-४, दिनांक ३ डिसेंबर २००५.
२. शासन निर्णय ,ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक-बाविआ- २००५/
प्र.क्र.४२०/वित्त-४ दिनांक - १९ डिसेंबर, २००५.

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाच्या बाराव्या वित्त आयोगाच्या निधीतून राज्यातील पंचायत राज संस्थांनी घ्यावयाची कामे, पंचायत राज संस्थांना तीनही स्तरावर रक्कम वितरणासाठी निकष व इतर मार्गदर्शक सूचना शासनाच्या संदर्भांकित क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. तसेच ग्रामपंचायतींना निधी वितरण व अनुषंगिक सूचना संदर्भांकित क्र.२ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. पंचायत समितींना निधी वितरीत करताना विहित निकषामधील काही बाबींची आकडेवारी उपलब्ध होत नाही, तसेच योजना अंमलबजावणी बाबत जिल्हा परिषदांच्या अडचणी विचारात घेता त्यामध्ये बदल करणे व काही बाबींचा अंतर्भाव करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

संदर्भांकित क्र.१ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ मध्ये पंचायत समित्यांना निधी वितरणासाठी परिच्छेद १ नुसार निकष घेण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे. आता सदर निकषामध्ये बदल करण्यात येत असून उच्चतम दरडोई उत्पन्नापासूनची तफावत व केंद्र पुरस्कृत योजनांची प्रगती याबाबी वगळण्यात येत असून त्याऐवजी खालील निकषाच्या आधारे जिल्हा परिषदांनी पंचायत समित्यांना निधी वितरीत करावा.

१. ग्रामिण लोकसंख्या	६०%
२. ग्रामिण भागाचे क्षेत्रफळ	२०%
३. ग्रामिण भागातील पिवळे रेशनकार्ड धारकांची संख्या	२०%

जिल्हा परिषदांमार्फत ग्रामपंचायतींना ग्रामीण लोकसंख्येच्या प्रमाणात निधी वितरण करण्यात यावे.

जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायतींना प्राप्त होणा-या निधीचा विनियोग जिल्हा परिषदांनी फौगिंग मशिन व त्यासाठी आवश्यक औषधी, जलशुध्दीकरण यंत्रणा इ. साहित्य आवश्यकतेनुसार राज्य शासनाच्या पूर्व मान्यतेने खरेदी करण्यास हरकत नाही. याव्यतिरिक्त जिल्हा परिषद व पंचायत समिती यांनी त्यांना प्राप्त होणा-या निधीतून संदर्भांकित दिनांक ३ डिसेंबर, २००५ च्या शासन निर्णयामधील नमूद कामे घ्यावीत.

ग्रामपंचायतींनी बाराव्या वित्त आयोगाच्या प्राप्त निधीतून खालील कामे घ्यावीत.

- १) पाणी पुरवठा योजना दुरुस्ती व देखभाल.
- २) गटारे व अनुषंगिक रस्ते दुरुस्ती व देखभाल.
- ३) सार्वजनिक संडास दुरुस्ती.
- ४) ग्राम स्वच्छता व घनकचरा व्यवस्थापन (ट्रॅक्टर, ट्रॉली इ.ची खरेदी व दुरुस्ती धरुन)
- ५) ग्रामपंचायत कार्यालय देखभाल व दुरुस्ती
- ६) मुख्य उद्दिष्टांना धरुन इतर अनुषंगिक कामे.

जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायती यांनी घ्यावयाच्या कामांना त्या त्या संस्थांच्या सर्वसाधारण सभेची मान्यता असणे आवश्यक आहे.

जिल्हा परिषदांकडून पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींना १५ दिवसाचे आत विहित निकषानुसार निधी वितरीत करण्यात यावा. अन्यथा त्यापुढील कालावधीसाठी अवितरीत निधीवर बँकेच्या विहित दराने व्याज आकारण्याबाबत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना आहेत. निधी वितरीत केलेल्या पंचायत समित्या / ग्रामपंचायतींची नावे, वितरीत रक्कम व वितरणाचा दिनांक असा तपशिल तात्काळ शासनास पाठवाव्यात यावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

वि. ज. बिजवे

(वि. ज. बिजवे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
  - २) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
  - ३) विभागीय आयुक्त (सर्व)
  - ४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
  - ५) अध्यक्ष, जिल्हा परिषद (सर्व)
  - ६) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
  - ७) उप सचिव (ग्राम विकास विभाग) सर्व.
  - ८) कार्यासन अधिकारी, (सर्व) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
  - ९) महालेखापाल, मुंबई.
  - १०) महालेखापाल, नागपूर.
  - ११) मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा कार्यालय.
- निवड नस्ती का.क्र.वित्त-४, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२